

Begrippenlijst

In deze begrippenlijst worden de meest gangbare termen in verband met uw grondrechten in de EU toegelicht.

Algemene rechten

Term	Beschrijving
Het recht van toegang tot rechtbanken en andere organen om genoegdoening te krijgen, bijvoorbeeld in de vorm van een bindende beslissing of financiële compensatie	Dit is voor als u geen toegang tot de rechter hebt, uw rechtszitting oneerlijk is verlopen of de procedure verkeerd is uitgevoerd, de rechtbank niet onafhankelijk is, de duur van de procedure onredelijk is of u geen rechtsbijstand of vertegenwoordiging in rechte krijgt. Ook is dit van toepassing als u als schuldig wordt behandeld voordat schuld is bewezen door een rechtbank, als u schuldig wordt bevonden aan een handeling die niet strafbaar is, als de straf te zwaar is of als u in strafrechtelijke procedures tweemaal wordt gestraft voor hetzelfde feit.
Consumentenrechten	Dit is voor als u niet eerlijk wordt behandeld bij het aanschaffen van een product of dienst (ook online), of als datgene wat u hebt gekocht van ondermaatse kwaliteit is. Ook onbillijke contractvoorwaarden, misleiding door reclame of faillissement van de touroperator waarbij u een vakantie hebt geboekt vallen hieronder.
Milieurechten	Dit is voor als het milieu waarin u leeft niet goed in stand wordt gehouden of beschermd. Ook last hebben van verontreiniging, zoals een slechte luchtkwaliteit of toxische chemische stoffen, valt hieronder.
Rechten die verband houden met de vrijheid van gedachte, meningsuiting en godsdienst	Dit is voor als uw vrijheid om een eigen mening te hebben wordt beperkt, of uw vrijheid om informatie en ideeën te ontvangen en over te brengen, ook online. Hieronder vallen ook activiteiten als het vrijelijk creëren, uitvoeren, verspreiden of tentoonstellen van kunstwerken.
Asiel- en immigratierechten	Dit is voor als u wordt verhinderd om asiel aan te vragen of als u wordt verwijderd, uitgezet of uitgewezen naar een land waar u een ernstig risico loopt om de doodstraf te krijgen, te worden gefolterd of te worden onderworpen aan onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing.
Rechten die verband houden met de vrijheid van verkeer binnen de EU	Dit is voor als u niet vrij mag reizen of verblijven binnen de Europese Unie om bijvoorbeeld te werken, te studeren, een bedrijf te starten of een gezinslid te begeleiden.
Rechten die verband houden met non-discriminatie	Dit is voor als u niet gelijk wordt behandeld op grond van uw geslacht, ras of etnische afkomst, leeftijd, handicap, seksuele gerichtheid (voor lesbiennes, homo- en biseksuelen, transgenders en interseksuelen (LGBTI)), religie of overtuiging, of andere gronden, op gebieden als onderwijs, werk, sociale zekerheid, gezondheidszorg, toegang tot goederen en diensten of huisvesting. Ook is dit van toepassing als u slachtoffer bent geworden van een haatmisdrijf – een misdrijf dat is ingegeven door racisme, xenofobie, religieuze intolerantie of een feitelijke of gepercipieerde handicap, seksuele gerichtheid of genderidentiteit.
Rechten die verband houden met de bescherming van persoonsgegevens	Dit heeft betrekking op het verzamelen van, de toegang tot en het gebruik van uw persoonsgegevens (alles waarmee u kunt worden geïdentificeerd, zoals uw naam, telefoonnummers, geboortedatum of foto's) door anderen (andere personen, bedrijven, overheidsinstanties of andere organen), ook online. Ook ongewenste telemarketing (telefonisch of via e-mails) valt hieronder.
Rechten die verband houden met de bescherming van de lichamelijke en geestelijke integriteit van een persoon	Dit is voor als u bent mishandeld, onterecht bent aangehouden, bent gefolterd of slachtoffer bent geworden van onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing, slavernij of dwangarbeid, of mensenhandel. Ook kan dit van toepassing zijn wanneer, bijvoorbeeld, een familielid is vermoord.
Rechten die verband houden met maatschappelijke en politieke participatie	Dit is voor als u wordt verhinderd om vreedzaam te vergaderen, een politieke partij op te richten of lid te worden van een vakbond of een andere vereniging. Dit is ook van toepassing als uw actief of passief kiesrecht wordt beperkt. Als uw nationale autoriteiten u diplomatieke of consulaire bescherming onthouden, valt dit hier ook onder.
Rechten die verband houden met de bescherming van het privé- en gezinsleven	Dit is voor als er inmenging in uw privé- of gezinsleven plaatsvindt. Daarbij kan het gaan om uw persoonlijke identiteit (zoals de keuze van uw naam, kledingstijl, seksuele identiteit), een medische behandeling (nalatigheid of behandeling zonder toestemming), stalking (waaronder op internet), ongerechtvaardigd fouilleren of afnemen van vingerafdrukken door de politie, relaties tussen ouders en kinderen, de relatie tussen u en uw partner (met inbegrip van partnerschappen tussen personen van hetzelfde geslacht), adoptie, enz. Ook ontslag om redenen die verband houden met moederschap en het recht op betaald zwangerschaps- en ouderschapsverlof vallen hieronder.
Eigendomsrechten	Dit is voor als u wordt verhinderd om uw eigendomsrechten op bijvoorbeeld een stuk grond, een woning of een auto uit te oefenen. Dit is ook van toepassing als u als auteur of uitvinder uw eigen creatie wilt beschermen en ervan wilt profiteren. Dit kan betrekking hebben op werken waarop auteursrecht rust, evenals op octrooien, handelsmerken en oorspronkelijke bedrijfsmethoden en industriële processen.
Rechten die verband houden met goed openbaar bestuur	Dit is voor als u een geval van wanbeheer aan de kaak wilt stellen, bijvoorbeeld als uw zaak niet onpartijdig, billijk of binnen een redelijke termijn wordt behandeld door een overheidsinstantie, lokale autoriteit of andere publieke instelling.
Rechten op het gebied van sociale zekerheid en sociale bijstand, onderwijs, huisvesting en gezondheidszorg	Dit is voor als u wordt verhinderd om gebruik te maken van socialezekerheidsrechten en sociale bijstand, met name tijdens zwangerschap of ziekte, na een ongeval of baanverlies of vanwege uw leeftijd. Hieronder vallen uw recht op basisgezondheidszorg en medische behandeling en uw recht op sociale bijstand en bijstand ten behoeve van huisvesting, met inbegrip van financiële bijstand. Ook heeft dit betrekking op problemen op het gebied van toegang tot verplicht onderwijs en tot hoger en voortgezet onderwijs, waaronder universitaire of beroepsopleidingen, en op het niet-respecteren van religieuze, filosofische en pedagogische overtuigingen van ouders door

	onderwijsinstellingen. Verder is dit van toepassing op problemen bij de toegang tot algemene diensten, zoals post-, telecommunicatie- of vervoersdiensten.
Rechten van specifieke kwetsbare groepen: personen met een handicap, kinderen en ouderen	Dit is voor als u wordt verhinderd om een sociale uitkering (zoals een invaliditeitsuitkering) te ontvangen of als uw deelname aan het maatschappelijke, culturele of politieke leven in gevaar is omdat u een kind of een oudere bent of niet specifiek wordt beschermd als deel uitmakend van een van de volgende groepen: kinderen, ouderen of personen met een handicap.
Rechten van werknemers en zelfstandigen en rechten die verband houden met bedrijfsactiviteiten	Dit is voor als u wordt verhinderd om vrijelijk een beroep te kiezen, te werken of een bedrijf te starten en bedrijfsactiviteiten uit te voeren. Ook uw rechten als werknemer op informatie en raadpleging op het werk, het recht om collectief te onderhandelen en actie te voeren, bescherming tegen ongerechtvaardigd ontslag en het recht op billijke en redelijke arbeidsvoorwaarden vallen hieronder. Voorts heeft dit betrekking op gebrek aan bescherming van jongeren op het werk en op kinderarbeid.

Rechten die verband houden met de bescherming van de lichamelijke en geestelijke integriteit van een persoon

Term	Beschrijving
De menselijke waardigheid	U hebt het recht om billijk en met respect te worden behandeld.
Het recht op leven	Dit recht beschermt u tegen bijvoorbeeld buitensporig gebruik van geweld door de politie en tegen de doodstraf.
Het recht op menselijke integriteit	U hebt het recht om te worden beschermd tegen lichamelijke of geestelijke beschadiging of uitbuiting. Dit recht strekt zich ook uit tot het recht om niet zonder toestemming te worden geopereerd en te worden beschermd tegen verkoop van uw organen. Tevens beschermt dit recht het meer algemene idee van "menselijkheid" door een verbod op te leggen op het klonen van mensen of het ingrijpen in reproductieprocessen om bepaalde sociale of etnische groepen te beletten om kinderen te krijgen.
Het verbod van foltering en van onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing	U hebt het recht om te worden beschermd tegen foltering en tegen behandelingen die bewust vernederend, pijnlijk of beangstigend zijn.
Het verbod van slavemij en dwangarbeid	U hebt het recht om niet het eigendom te zijn van of onder controle te staan van een andere persoon of om tegen uw wil van de ene naar de andere plek te worden verplaatst om te werken of iets anders te doen.
Het recht op vrijheid en veiligheid	U hebt het recht om te worden beschermd tegen aanhouding zonder goede reden. Zo kunt u alleen worden gedetineerd als u een misdrijf hebt gepleegd, kunt u alleen worden gearresteerd als u verdacht wordt van het plegen van een strafbaar feit en mag u niet ongerechtvaardigd, onredelijk of ruw worden gefouilleerd.

Rechten die verband houden met non-discriminatie

Term	Beschrijving
Respect voor culturele, religieuze en linguïstische diversiteit	Dit recht waarborgt culturele, religieuze en linguïstische diversiteit en stelt u in staat om deel te nemen aan en bij te dragen tot deze diversiteit.
Discriminatie/oneerlijke behandeling op het gebied van arbeid	U mag niet oneerlijk of ongelijk worden behandeld op het werk op grond van uw ras, leeftijd, seksuele gerichtheid, enz.
Discriminatie/oneerlijke behandeling op het gebied van onderwijs	U mag niet oneerlijk of ongelijk worden behandeld in het onderwijs op grond van uw ras, leeftijd, seksuele gerichtheid, enz.
Discriminatie/oneerlijke behandeling op het gebied van huisvesting	U mag niet oneerlijk of ongelijk worden behandeld bij het vinden van huisvesting of het verblijven in een woning op grond van uw ras, leeftijd, seksuele gerichtheid, enz.
Discriminatie/oneerlijke behandeling op het gebied van sociale bescherming	U mag niet oneerlijk of ongelijk worden behandeld bij het ontvangen van sociale uitkeringen op grond van uw ras, leeftijd, seksuele gerichtheid, enz.
Discriminatie/oneerlijke behandeling op het gebied van goederen en diensten	U mag niet oneerlijk of ongelijk worden behandeld bij het verkrijgen van goederen en diensten op grond van uw ras, leeftijd, seksuele gerichtheid, enz.

Rechten die verband houden met de vrijheid van gedachte, meningsuiting en godsdienst

Term	Beschrijving
De vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst	U hebt de vrijheid om vrijelijk uw ideeën te uiten (waaronder ideologische en morele waarden), evenals uw religieuze en niet-religieuze overtuigingen.
De vrijheid van meningsuiting en van informatie	U hebt de vrijheid om uitdrukking te geven aan verschillende ideeën en informatie en deze te ontvangen. Ook heeft de pers de vrijheid om niet-valse en niet-lasterlijke informatie te publiceren.
De vrijheid van kunsten en wetenschappen	U hebt de vrijheid om te genieten en te leren van culturele werken en wetenschappelijke studies en om deze te onderzoeken. Als deze werken zich in het publieke domein bevinden en er geen auteursrecht op rust, kunt u ze ook publiekelijk delen.

Rechten die verband houden met maatschappelijke en politieke participatie

Term	Beschrijving
De vrijheid van vergadering en vereniging	U hebt de vrijheid om publiekelijk of in besloten kring bijeen te komen met anderen voor welk doel dan ook, zolang dit doel wettig is.
Actief en passief kiesrecht	U hebt het recht om deel te nemen aan elke verkiezing waartoe u gerechtigd bent om deel te nemen en om u daarbij kandidaat te stellen.
Het recht op diplomatieke en consulaire bescherming	U hebt het recht om bescherming te krijgen van uw ambassade of consulaat.

Rechten die verband houden met de bescherming van het privé- en gezinsleven

Term	Beschrijving

Het recht op eerbiediging van het privéleven, het familie- en gezinsleven, de woning en de communicatie.	U hebt het recht om te worden beschermd tegen onwettige verstoring van uw persoonlijke en familie- en gezinsleven, waaronder bij u thuis en in uw communicatie met anderen (ook online).
Het recht om in het huwelijk te treden en het recht om een gezin te stichten	U hebt het recht om met uw partner in het huwelijk te treden en om een gezin te stichten.
Het recht om beroeps- en gezinsleven met elkaar te combineren (recht op bescherming tegen ontslag om een reden die verband houdt met moederschap, alsmede recht op betaald zwangerschapsverlof en ouderschapsverlof na de geboorte of de adoptie van een kind).	U hebt het recht om uw beroeps- en gezinsleven met elkaar in evenwicht te brengen, met inbegrip van het recht om te worden beschermd tegen ongerechtvaardigd ontslag in verband met moederschap. Dit omvat ook uw recht op betaald zwangerschapsverlof en ouderschapsverlof na de geboorte of de adoptie van een kind.

Rechten van werknemers en zelfstandigen en rechten die verband houden met bedrijfsactiviteiten

Term	Beschrijving
De vrijheid van beroep en het recht om te werken	U hebt het recht om zelf te besluiten waar u uw vaardigheden, behoeften en aspiraties wilt ontwikkelen.
De vrijheid van ondernemerschap	U hebt het recht om een bedrijf te starten zonder dat er extra beperkingen aan u worden opgelegd ten opzichte van wat de standaardpraktijk is.
Het recht op informatie en raadpleging van de werknemers binnen de onderneming	U hebt het recht om informatie te ontvangen over uw rechten op het werk en het recht op inspraak over veranderingen in uw arbeidsvoorwaarden of -omstandigheden die u rechtstreeks aangaan.
Het recht op collectieve onderhandelingen en op collectieve actie	U hebt het recht om collectief te interacteren met anderen op het werk in het kader van onderhandelingen over collectieve overeenkomsten, arbeidscontracten en andere daaraan gerelateerde onderhandelingen die van invloed zijn op uw arbeidsvoorwaarden of -omstandigheden. Dit recht biedt u ook de mogelijkheid om collectieve acties te initiëren, zoals stakingen, protesten en andere soortgelijke acties.
Het recht op toegang tot arbeidsbemiddeling	U hebt recht op vrije toegang tot arbeidsbemiddelingsbureaus en andere bureaus die u zouden kunnen helpen om een baan te vinden die past bij uw kwalificaties en ervaring.
Bescherming bij kennelijk onredelijk ontslag	U hebt het recht om te worden beschermd tegen ontslag dat niet in overeenstemming is met de toepasselijke arbeidswetgeving.
Rechtvaardige en billijke arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden	U hebt recht op arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden die voldoen aan de beginselen van rechtvaardigheid en billijkheid.
Het verbod op kinderarbeid en de bescherming van jongeren op het werk	U hebt het recht om te worden beschermd tegen tewerkstelling onder de wettelijk vastgestelde leeftijd. Ook als u werkt terwijl u de wettelijk vastgestelde leeftijd hebt bereikt, geniet u bescherming.

Rechten op het gebied van sociale zekerheid en sociale bijstand, onderwijs, huisvesting en gezondheidszorg

Term	Beschrijving
Het recht op onderwijs	U hebt recht op toegang tot onderwijsstelsels.
Sociale zekerheid en sociale bijstand	U hebt recht op toegang tot socialezekerheidsstelsels (waaronder pensioen, bescherming tegen werkgerelateerde ongevallen en verschillende werkloosheidsuitkeringen) evenals andere socialebijstandsprogramma's.
Gezondheidszorg	U hebt recht op toegang tot gezondheidszorgstelsels.
Toegang tot diensten van algemeen economisch belang	U hebt recht op toegang tot algemene diensten, zoals energie-, vervoers- en waterdiensten.

Het recht van toegang tot rechtbanken en andere organen om genoegdoening te krijgen, bijvoorbeeld in de vorm van een bindende beslissing of financiële compensatie

Term	Beschrijving
Het recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een eerlijke rechtsgang	U hebt recht op toegang tot de rechter of andere middelen om uw rechten te doen gelden. Het feit dat er een rechtbank is is niet voldoende; de rechtbank moet worden gebruikt voor het geven van beslissingen die een verschil maken voor de situatie die het onderwerp van de procedure is. Ook moeten rechtbanken eerlijk te werk gaan – door u en anderen gelijk te behandelen en volgens vooraf vastgestelde regels recht te spreken.
Vermoeden van onschuld en rechten van de verdediging	U hebt het recht om als onschuldig te worden behandeld totdat schuld is bewezen; ook hebt u het recht op verdediging als u van een strafbaar feit wordt beschuldigd.
Legaliteitsbeginsel en evenredigheidsbeginsel inzake delicten en straffen	U hebt het recht om te worden beschermd tegen het opleggen van een straf voor een feit dat niet wettelijk strafbaar is gesteld. Ook moeten straffen evenredig zijn met het gepleegde feit.
Het recht om niet tweemaal in een strafrechtelijke procedure voor hetzelfde delict te worden berecht of gestraft	U hebt het recht om te worden beschermd tegen het opnieuw door een rechtbank berecht of bestraft worden voor hetzelfde strafbare feit.

Asiel- en immigratierechten

Term	Beschrijving
------	--------------

Het recht op asiel	U hebt het recht om asiel aan te vragen in een andere EU-lidstaat.
Bescherming bij verwijdering, uitzetting of uitlevering	U hebt het recht om te worden beschermd tegen onrechtmatige verwijdering, uitzetting of uitlevering uit het land waar u wettelijk verblijft.

Rechten van specifieke kwetsbare groepen: personen met een handicap, kinderen en ouderen

Term	Beschrijving
De rechten van kinderen	Kinderen hebben recht op de bescherming en de zorg die nodig zijn voor hun welzijn. Ook hebben kinderen het recht om hun mening te geven, waaraan passend belang moet worden gehecht.
Personen met een handicap	U hebt het recht om ertegen te worden beschermd dat uw geestelijke of lichamelijke toestand u verhindert om uw rechten volledig te genieten.
De rechten van ouderen	Als oudere hebt u het recht om een waardig en zelfstandig leven te leiden en aan het maatschappelijke en culturele leven deel te nemen.

Discriminatiegronden

Term	Beschrijving
Geslacht	Dit beschermt u tegen ongelijke behandeling op grond van uw geslacht, bijvoorbeeld als u geen promotie krijgt omdat u een vrouw of een man bent.
Ras of etnische afkomst	Dit beschermt u tegen ongelijke behandeling op grond van uw etnische of raciale afkomst.
Leeftijd	Dit beschermt u tegen ongelijke behandeling op grond van uw leeftijd.
Handicap	Dit beschermt u tegen ongelijke behandeling op grond van een handicap.
Seksuele gerichtheid	Dit beschermt u tegen ongelijke behandeling omdat u zich bijvoorbeeld aangetrokken voelt tot personen van hetzelfde geslacht of van beide geslachten.
Religie en overtuiging	Dit beschermt u tegen ongelijke behandeling op grond van uw religieuze, atheïstische of agnostische overtuigingen.
Andere gronden	Dit beschermt u tegen ongelijke behandeling op andere gronden dan de hierboven genoemde, zoals politieke voorkeuren, fysiek voorkomen, enz.

Discrimination areas

Term	Beschrijving
Onderwijs	Dit beschermt u tegen ongelijke behandeling bij bijvoorbeeld de toegang tot onderwijs.
Arbeid	Dit beschermt u tegen ongelijke behandeling bij bijvoorbeeld het vinden van werk of in verband met arbeidsvoorwaarden.
Goederen en diensten	Dit beschermt u tegen ongelijke behandeling bij het kopen van producten of het gebruikmaken van verschillende diensten
Huisvesting	Dit beschermt u tegen ongelijke behandeling bij bijvoorbeeld het huren of kopen van een woning.
Andere gebieden	Dit beschermt u tegen ongelijke behandeling op andere gebieden dan de hierboven genoemde, zoals gezondheidszorg, media, sport, wetenschap, politieke partijen, maatschappelijke organisaties, enz.
Sociale bescherming	Dit beschermt u tegen ongelijke behandeling bij bijvoorbeeld de toegang tot verschillende socialezekerheidsregelingen in geval van ziekte, arbeidsongeschiktheid, pensionering, werkloosheid, enz.

Laatste update: 26/10/2018

Deze pagina wordt beheerd door de Europese Commissie. De informatie op deze pagina geeft niet noodzakelijk het officiële standpunt van de Europese Commissie weer. De Commissie aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens waarnaar in dit document wordt verwezen. Gelieve de juridische mededeling te raadplegen voor de auteursrechtelijke regeling voor Europese pagina's.